

Miljø- og
Fødevareministeriet
Naturstyrelsen

Kongeagt i verdensklasse

- en guide til Parforcejagtlandskabet i Jægersborg Dyrehave og Hegn

Velkommen til en rejse i det første parforcejagtlandskab i Danmark

I 1669 indhegner Frederik III en mindre dyrehave for at skabe rammer for en god jagt. Da Christian V kommer til magten i 1670, udvider han indhegningen til det femdobbelte. Christian V har, på en dannelsesrejse i Frankrig hos Louis d. XIV, mødt den franske parforcejagt. Den nye dyrehave indrettes med lange lige veje. Det bliver starten til et langt større Parforcejagtlandskab i Nordsjælland og en endnu større magtdemonstration.

Læs om hele verdensarven på www.parforce.dk.

Frederik III
og hans søn
Christian V

Miljø- og Fødevareministeriet
Naturstyrelsen
www.naturstyrelsen.dk

Magt og jagt i verdensklasse

Parforcejagtlandskabet i Nordsjælland er udnævnt til UNESCO verdensarv, fordi vi hér får en enestående oplevelse af, hvordan Barokkens ideer i Europa er forbillede for, hvordan landskabet blev designet i 16- og 1700 tallet.

De nordsjællandske parforcejagtlandskaber er også verdensarv, fordi de viser, hvordan det eneældige monarki udtrykker sin magt i slutningen af 1600-tallet.

Naturen bliver indrettet med gennemgribende jagtspor, egnet til prangende parforcejagt med et imponerende omfang af ryttere, hunde, hornmusik og et overdådigt følge. Særlige heste og hunde bliver avlet til formålet. Jagtslotte bliver bygget til at bispise jagtselskaberne.

Tre skove - et verdensarvsområde

Jægersborg Dyrehave og Hegn, Gribskov, Store Dyrehave og flere andre skove bliver af Chr. V designet til parforcejagt - en jagttradition og en magtdemonstration, som de efterfølgende regenter dyrker, i mere end 100 år. Den sidste kongelige parforcejagt bliver afholdt i Danmark i 1777.

Naturstyrelsen Hovedstaden 06. 2017. Foto: Tue Blichfeldt, Peter Lassen, Anders Soby, Ib Welling, A.F. Aagaard. Grafisk design: Mads Kjellerup. Tryk: Rosendahl & Svanemærket 2017.

Det er stadig muligt at opleve jagtvejene, de smukke jagtslotte og andre markører i landskabet, som hér i Dyrehaven

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

The par force hunting
landscape in North Zealand
inscribed on the World Heritage List in 2015

www.parforce.dk

Hvad er parforcejagt?

Parforce oversat fra fransk betyder: med styrke. Parforcejagten er et stort skuespil. Jægere til hest og jagthunde forfølger et udvalgt dyr, oftest en stor kronhjort.

For at lette færdslen og for at publikum kan få glæde af den imponerende jagt, er skoven ryddet i lange lige spor, der nogle steder samler sig i stjerneformationer. Herfra holdes øje med vildtet og jægerne. Udvalgte ryttere signalerer jagtens forløb med et jagthorn.

Dyret jages i timevis, til det udmattes. Hundene holder hjorten an, indtil en fornem deltager, i nærkamp, afliver dyret med et kort jagtsværd - en Hirschfænger.

I de nordsjællandske skove, var det den enevældige konge, der ledte jagten, og det var typisk ham, der demonstrerede sin magt og mod ved at dræbe dyret.

Hjortens kød er uspiseligt for mennesker efter den stressede forfølgelse. Hundene fodres med dens kød og indvolde. Sporhunden får det prægtige dyrs hoved, alt imens jægerne blæser særlige hornsignaler på parforcejagthorn. Kongen eller en æresgæst modtager hjortens højre forben, som et trofæ.

På tur i parforcejagtlandskabet

Parforcejagtens byttedyr

Dyrehavens hjortevildt er efterkommere af hjortene af parforcejagtens tid. Vildt fra de omkringliggende arealer blev drevet ind i Christian V parforcejagtmark, og yderligere kronhjorte blev hentet fra Bornholm.

Dyrehaven fungerer stadig som dyrehave og jagtlandskab, idet dyreholdet på ca. 2000 dyr reguleres af Naturstyrelsens skytter og ved kongehusets jagter. Hver vinter nedlægges 700 dyr. Hver sommer fødes 700 kalve. De sælges enten til spise eller, som levende avlsdyr til andre dyrehaver i hele verden.

For alle fire hjortearter gælder, at det er hjorten (hannen), som bærer gevir. Hjorten mister helt naturligt sit gevir hvert forår, og et nyt vokser ud. De hvide krondyr og dådyr er farvevariationer og ikke albinoer, som mange tror. I Jægersborg Hegn findes kun rådyr.

Kronhjorten (300 stk.) indvandrede til Danmark for 10.000 år siden, og er vores største vilde pattedyr. Hannen udvikler et stort forgrenet gevir. Hinderne og deres kalve holder mest til den sydlige del af Dyrehaven, mens hjortene holder til i den nordlige ende. De ses stort set kun sammen i brunsttiden i september og oktober.

Dådyrene ses i tre farvevariationer: hvide, sorte og brune. Dådyr ses ofte i store flokke på Eremitagesletten. Brunsttiden er i oktober-november. (1600 stk.)

Sikahjorten (100 stk.) stammer fra det østlige Asien, og blev indført i Dyrehaven i 1923. Sommerpelsen er rødbrun med hvidgule pletter. Vinterpelsen er ensartet mørkebrun. Brunsttiden er i september-oktober.

Rådyret (20-30 stk.) er Danmarks mindste hjort, som ikke var bytte i Parforcejagten. De lever udelukkende i Jægersborg Hegn. Brunsttiden er juli-august.

1 En stemning af parforcejagt

Sportsklubben afholder hvert år Huber-tusjagt første søndag i november måned, hvor alle rytterne må passere Magasin-dammen, til stor forlystelse for tilskuerne. Jagten giver en stemning, af hvordan parforcejagten har været et vildt ridt af fornemme personer. Mere end 30.000 skovgæster kommer for at opleve det.

2 Eremitageslottet ligger strategisk

Eremitageslottet er det tredje jagslot i Dyrehavens historie og bygget i 1736. Det er anlagt på det højeste sted i landskabet, hvor jagtvejene mødes. Den enevældige kongers relation til landskabet blev yderligere understreget af slottets øst-vest orientering, så når solens stråler ramte spejlene i spisesalen, blev de reflekteret, ned på solens jordiske repræsentant, den enevældige konge. Få mere information ved Eremitageslottets nordside.

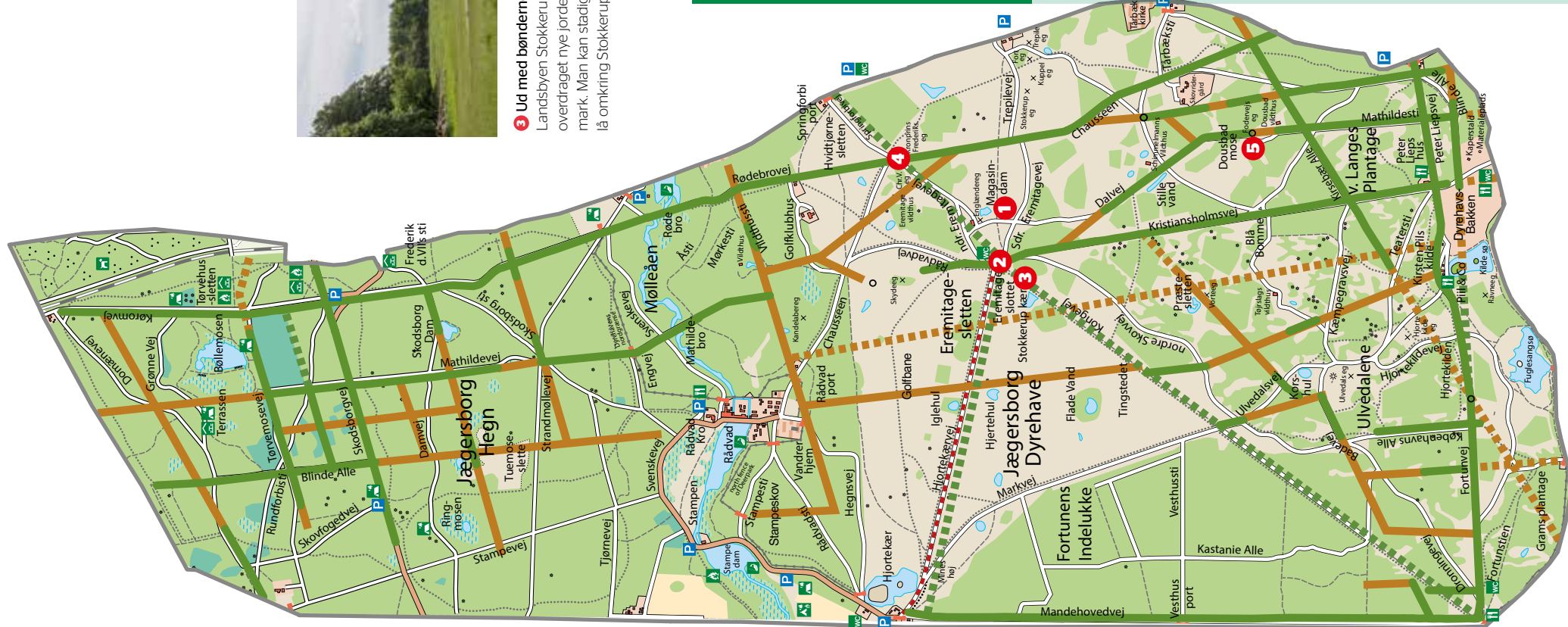

4 Chr. V Eg - det skæbne-svangre mødested

Hér blev Christian V sparket hårdt af den døende hjort under den afsluttende akt af en parforcejagt i 1698. Det har formentlig medvirket til hans død året efter, da han i forvejen var fysisk svækket. Geviret fra den berømte hjort hænger stadigvæk på Rosenborg Slot.

5 Et jagtspor er ført igennem et vådområde for at den enevældige konge kunne markere sin magt over naturen.

3 Ud med bønderne!

Landsbyen Stokkerup blev nedlagt og bønderne fik overdraget nye jorde uden for Christian V parforcejagt mark. Man kan stadig se omridset af de 16 gårde, som lå omkring Stokkerup Kær, som lå mit i landsbyen.

I Jægersborg Dyrehave og Hegn anlægges til en start kun enkle jagtveje på de mest uforenkommelige strækninger efter engelsk tradition. Der anlægges tre parallelle veje fra nord mod syd, mens skovområderne suppleres med flere veje i kvadrater.

Det stjerneformede vejsystem opstår, da Eremitageslottet placeres på et sted, hvor flere veje mødes. Hjortekærvej er nyere.

Parforcejagtvejene

Signatur

- Eksisterende parforcejagtvej fra 1685. Kan erkendes i landskabet.
- Oprindelig parforcejagtvej fra 1685. Kan ikke erkendes i landskabet.
- - - Senere anlagt parforcejagtvej. Kan erkendes i landskabet i dag.
- - - Senere anlagt parforcejagtvej. Kan ikke længere erkendes i landskabet.
- Store sten, der har markeret parforcejagtvejsforløb

Anden signatur

- Offentlig vej
- - åben for motor kørsel
- Skovvej
- - - - motor kørsel ikke tilladt
- - - Kun onsdage: Det er tilladt at køre mellem Hjortekær Port og Eremitageslottet fra kl. 7 morgen til solnedgang
- - - Skovspor
- - - Ridesti
- Dyrehavens nordlige grænse i dag.
- Christians V parforcejagtmark
- omfattede både Dyrehaven og Jægersborg Hegn

